

ŽENEVSKA KONVENCIJA
ZA
IZBOLJŠANJE POLOŽAJA
RANJENCEV, BOLNIKOV IN
BRODOLOMCEV
V OBOROŽENIH SILAH NA MORJU
Z DNE 12. AVGUSTA 1949

Podpisani pooblašчени predstavniki vlad, zastopanih na diplomatski konferenci, ki je potekala v Ženevi od 21. aprila do 12. avgusta 1949, so se z namenom spremeniti X. Haaško konvencijo z dne 18. oktobra 1907 za prilagoditev bojevanja na morju načelom ženevske konvencije iz leta 1906 dogovorili:

I. POGLAVJE

SPLOŠNE DOLOČBE

1. ČLEN

Visoke pogodbenice se zavezujejo, da bodo spoštovale to konvencijo in zagotavljale, da se upošteva v vseh okoliščinah.

2. ČLEN

Poleg določb, ki se izvajajo že v miru, se ta konvencija uporablja v vsaki napovedani vojni ali vsakem drugem oboroženem spopadu, ki bi se lahko začel med dvema visokima pogodbenicama ali več visokimi pogodbenicami, tudi če katera od njih vojnega stanja ne prizna.

Konvencija se uporablja tudi v vseh primerih delne ali popolne okupacije ozemlja visoke pogodbenice, tudi če proti okupaciji ni oboroženega odpora.

Tudi če ena od sil v spopadu ni pogodbenica te konvencije, ta v medsebojnih odnosih še naprej zavezuje sile, ki so njene pogodbenice. Poleg tega jih konvencija zavezuje v razmerju do te sile, če ta njene določbe sprejema in uporablja.

3. ČLEN

V oboroženem spopadu, ki ni mednaroden in se začne na ozemlju ene od visokih pogodbenic, vsako stran v spopadu zavezujejo najmanj te določbe:

1. Z osebami, ki pri sovražnostih ne sodelujejo dejavno, vključno s pripadniki oboroženih sil, ki so odložili orožje, in tistimi, ki ne morejo sodelovati v boju zaradi bolezni, ran, pridržanja ali drugega vzroka, se vedno ravna človeško, brez razlikovanja glede na raso, barvo, vero ali prepričanje, spol, rojstvo, premoženjsko stanje ali kakršno koli drugo podobno merilo.

V zvezi z navedenimi osebami so in ostajajo vedno in povsod prepovedana ta dejanja:

- a) napad na življenje in telo, še posebej umori vseh vrst, pohabljenje, okrutno ravnanje in mučenje;
- b) jemanje talcev;
- c) napad na osebno dostojanstvo, še posebej zaničevalno in poniževalno ravnanje;
- d) izrekanje kazni in izvajanje usmrtitev brez predhodne sodbe pravilno ustanovljenega sodišča, ki zagotavlja vsa pravna jamstva, ki so pri civiliziranih narodih priznana kot nujna.

2. Ranjence, bolnike in brodolomce je treba zbrati in oskrbeti.

Nepristranska humanitarna organizacija, kot je Mednarodni odbor Rdečega križa, lahko stranem v spopadu ponudi svojo pomoč.

Strani v spopadu si poleg tega s posebnimi sporazumi prizadevajo v celoti ali delno uveljaviti tudi druge določbe te konvencije.

Uporaba predhodnih določb ne vpliva na pravni položaj strani v spopadu.

4. ČLEN

Pri sovražnostih med kopenskimi in pomorskimi silami strani v spopadu se določbe te konvencije uporabljajo le za vkrpane sile.

Za izkrcane sile začnejo takoj veljati določbe Ženevske konvencije za izboljšanje položaja ranjencev in bolnikov v oboroženih silah na bojišču z dne 12. avgusta 1949.

5. ČLEN

Nevtralne sile določbe te konvencije smiselno uporabljajo za ranjence, bolnike in brodolomce ter zdravstveno in versko osebje oboroženih sil strani v spopadu, ki so sprejeti na njihovo ozemlje ali tam internirani, in tudi za najdene mrtve.

6. ČLEN

Visoke pogodbenice poleg sporazumov, ki jih izrecno določajo 10., 18., 31., 38., 39., 40., 43. in 53. člen, lahko sklenejo še druge posebne sporazume o vseh zadevah, ki jih je treba po njihovi presoji posebej urediti. Noben poseben sporazum ne sme neugodno vplivati na položaj ranjencev, bolnikov in brodolomcev ter zdravstvenega ali verskega osebja, kot ga določa ta konvencija, niti omejevati pravic, ki jim jih priznava.

Ranjenci, bolniki in brodolomci ter zdravstveno in versko osebje uživajo ugodnosti po teh sporazumih, dokler se konvencija zanje uporablja, razen če navedeni ali poznejši sporazumi izrecno ne določajo nasprotno ali če ena ali druga stran v spopadu ne sprejme ugodnejših ukrepov v zvezi z njimi.

7. ČLEN

Ranjenci, bolniki in brodolomci ter zdravstveno in versko osebje se nikakor ne morejo niti delno niti v celoti odpovedati pravicam, ki jim jih zagotavljajo ta konvencija in morebitni posebni sporazumi iz prejšnjega člena.

8. ČLEN

Ta konvencija se uporablja v sodelovanju s silami zaščitnicami, katerih naloga je zavarovati interese strani v spopadu, in pod nadzorom teh sil. Za ta namen lahko sile zaščitnice poleg svojega diplomatskega ali konzularnega osebja iz vrst lastnih državljanov ali državljanov drugih nevtralnih sil imenujejo delegate. Odobri jih sila, s katero bodo opravljali svoje naloge.

Strani v spopadu kar najbolj omogočajo delo predstavnikov ali delegatov sil zaščitnic.

Predstavniki ali delegati sil zaščitnic nikakor ne smejo preseči svojih pooblastil po tej konvenciji. Zlasti upoštevajo nujne varnostne potrebe države, v kateri opravljajo svoje naloge. Izjemoma in začasno se njihovo delovanje omeji le, če je to potrebno zaradi neizogibne vojaške nujnosti.

9. ČLEN

Določbe te konvencije niso ovira za humanitarno delovanje Mednarodnega odbora Rdečega križa ali katere koli druge nepristranske humanitarne organizacije, ki ga odobrijo strani v spopadu, da se zaščitijo ranjenci, bolniki, brodolomci, zdravstveno in versko osebje ter se jim pomaga.

10. ČLEN

Visoke pogodbenice se lahko kadar koli dogovorijo, da za opravljanje nalog, za katere so po tej konvenciji zavezane sile zaščitnice, zadolžijo organizacijo, ki zagotavlja nepristranskost in učinkovitost.

Če ranjenci, bolniki in brodolomci ter zdravstveno in versko osebje iz kakršnega koli razloga ne uživajo pomoči sile zaščitnice ali druge organizacije iz prejšnjega odstavka ali jo prenehajo uživati, sila, ki jih pridržuje, zaprosi nevtralno državo ali tako organizacijo, da prevzame naloge, ki jih po tej konvenciji opravlja sila zaščitnica, ki jo imenujejo strani v spopadu.

Če zaščite teh oseb ni mogoče ustrezno zagotoviti, sila, ki jih pridržuje, ob upoštevanju določb tega člena zaprosi humanitarno organizacijo, kot je Mednarodni odbor Rdečega križa, ali sprejme njeno ponudbo, da prevzame humanitarne naloge, ki jih opravljajo sile zaščitnice po tej konvenciji.

Vsaka nevtralna sila ali organizacija, ki jo povabi ta sila ali ki se ponudi za ta namen, mora delovati z vso odgovornostjo do strani v spopadu, ki ji pripadajo osebe, zaščitene po tej konvenciji, in predložiti zadostna zagotovila, da je sposobna prevzeti določene naloge in jih opravljati nepristransko.

Navedenih določb ni mogoče razveljaviti s posebnimi sporazumi med silami, od katerih se ena, pa čeprav le začasno, zaradi vojaških dogodkov, zlasti delne ali popolne okupacije svojega ozemlja, ne more svobodno pogajati z drugo silo ali njenimi zaveznici.

Kadar koli se v tej konvenciji omenja sila zaščitnica, se ta izraz nanaša tudi na organizacije, ki jo v smislu tega člena nadomeščajo.

11. ČLEN

Sile zaščitnice za rešitev nesoglasij ponudijo dobre usluge, kadar presodijo, da je to v korist zaščiteneh oseb, zlasti kadar se strani v spopadu ne morejo sporazumeti o uporabi ali razlagi določb te konvencije.

Za ta namen lahko vsaka sila zaščitnica na povabilo ene strani v spopadu ali na lastno pobudo predlaga stranem v spopadu sestanek njihovih predstavnikov, zlasti oblasti, odgovornih za ranjence, bolnike in brodolomce ter zdravniško in versko osebje, če je le mogoče na ustrezno izbranem nevtralnem ozemlju. Strani v spopadu morajo upoštevati v zvezi s tem dane predloge. Sile zaščitnice po potrebi lahko predlagajo stranem v spopadu v odobritev osebo, ki pripada nevtralni sili ali jo pooblasti Mednarodni odbor Rdečega križa, in je povabljen, da sodeluje na sestanku.

II. POGLAVJE

RANJENCI, BOLNIKI IN BRODOLOMCI

12. ČLEN

Pripadnike oboroženih sil in druge osebe iz naslednjega člena, ki so na morju in so ranjeni, bolni ali so doživeli brodolom, je treba vedno spoštovati in zaščititi, pri čemer izraz brodolom pomeni vsak brodolom ne glede na njegov vzrok in vključuje tudi zasilni pristanek zrakoplova na morju ali njegov

padec v morje.

Strani v spopadu, pod oblastjo katerih so, z njimi ravnaajo človeško in jih oskrbujejo brez kakršnega koli razlikovanja glede na spol, raso, narodno pripadnost, vero, politično prepričanje ali kakršno koli drugo podobno merilo. Vsak napad na njihovo življenje in telo ali nasilje nad njimi je strogo prepovedano; zlasti jih je prepovedano ubijati, iztrebljati, mučiti ali na njih opravljati biološke poskuse; ne smeta se jim namerno odklanjati zdravniška pomoč in oskrba niti se ne smejo izpostavljati nevarnostim okužb ali nalezljivih bolezni.

Prednostno obravnavo upravičujejo le nujni medicinski razlogi.

Z ženskami je treba ravnati z vsem spoštovanjem do njihovega spola.

13. ČLEN

Ta konvencija se uporablja za te skupine ranjencev, bolnikov in brodolomcev na morju:

1. pripadnike oboroženih sil ene od strani v spopadu in pripadnike milic ali prostovoljnih enot, ki so del teh oboroženih sil;
2. pripadnike drugih milic in drugih prostovoljnih enot, vključno s pripadniki organiziranih odporiških gibanj, ki pripadajo strani v spopadu in delujejo znotraj ali zunaj lastnega ozemlja, tudi če je to ozemlje okupirano, če take milice ali prostovoljne enote, vključno s takimi organiziranimi odporiškiimi gibanji, izpolnjujejo te pogoje:
  - a) poveljuje jim oseba, odgovorna za svoje podrejene;
  - b) imajo določen od daleč opazen razpoznavni znak;
  - c) odkrito nosijo orožje;
  - d) pri vodenju svojih operacij spoštujejo vojno pravo in običaje vojne;
3. pripadnike rednih oboroženih sil, ki se opredelijo za vlado ali oblast, ki je sila, ki jih pridržuje, ne priznava;
4. osebe, ki spremljajo oborožene sile in niso njihovi pripadniki, kot so civilni člani posadk vojaških zrakoplovov, vojni dopisniki, oskrbovalci, člani delovnih enot ali služb, odgovornih za podporo vojski, če jihodobrijo oborožene sile, ki jih spremljajo;
5. člane posadk trgovske mornarice, vključno s poveljniki, krmarji in pripravniki, ter posadk civilnega letalstva strani v spopadu, ki po drugih določbah mednarodnega prava ne uživajo ugodnejše obravnave;
6. prebivalstvo neokupiranega ozemlja, ki ob približevanju sovražnika spontano prime za orožje, da bi se prodirajočim silam uprlo, in ni imelo časa, da bi se organiziralo v redne oborožene enote, če odkrito nosi orožje ter spoštuje vojno pravo in običaje vojne.

14. ČLEN

Vsaka vojaška ladja vojskujoče se strani ima pravico zahtevati, da se ji predajo ranjenci, bolniki in brodolomci, ki so na vojaških bolnišničnih ladjah in bolnišničnih ladjah, ki pripadajo društvom za pomoč ali posameznikom, ter na trgovskih ladjah, jahtah ali drugih plovilih, ne glede na njihovo narodno pripadnost, če so v primernem stanju za premestitev ter so na vojaški ladji zagotovljene

ustrezne zmogljivosti in oprema za potrebno zdravljenje.

15. ČLEN

Če ranjence, bolnike ali brodolomce sprejme nevtralna vojaška ladja ali nevtralni vojaški zrakoplov, je treba zagotoviti, kadar to zahteva mednarodno pravo, da ne sodelujejo več v vojnih operacijah.

16. ČLEN

Ob upoštevanju določb 12. člena so ranjenci, bolniki in brodolomci vojskujoče se strani, ki padejo v roke sovražniku, vojni ujetniki in se zanje uporabljajo določbe mednarodnega prava o vojnih ujetnikih. Sila, ki jih je zajela, se glede na okoliščine odloči, ali jih bo zadržala ali prepeljala v pristanišče v svoji državi, nevtralno pristanišče ali celo v pristanišče na sovražnikovem ozemlju. V zadnjem primeru vojni ujetniki, ki se tako vrnejo v domovino, med to vojno ne smejo več služiti v vojski.

17. ČLEN

Kadar to zahteva mednarodno pravo, nevtralna sila nadzoruje ranjence, bolnike ali brodolomce, ki so z dovoljenjem lokalnih oblasti izkrncani v nevtralnem pristanišču, tako da ne morejo več sodelovati v vojnih operacijah, razen če je z vojskujočimi se stranmi sklenila drugačen dogovor.

Stroške hospitalizacije in interniranja krije sila, ki ji ranjenci, bolniki ali brodolomci pripadajo.

18. ČLEN

Strani v spopadu po vsakem spopadu brez odlašanja ukrenejo vse potrebno, da poiščejo in zberejo brodolomce, ranjence in bolnike, jih zaščitijo pred plenjenjem in grdim ravnanjem ter jim zagotovijo ustrezno oskrbo, poiščejo mrtve in preprečijo ropanje trupel.

Kadar koli okoliščine to dopuščajo, strani v spopadu sklenejo krajevne dogovore o evakuaciji ranjencev in bolnikov z obleganega ali obkoljenega območja po morju ter o prehodu zdravstvenega in verskega osebja in opreme na poti na to območje.

19. ČLEN

Strani v spopadu o vsakem brodolomcu, ranjeni, bolni ali mrtvi osebi nasprotne strani, ki pade v njihove roke, čim prej zabeležijo vse podatke, ki bi lahko pomagali pri njeni identifikaciji. Če je le mogoče, naj ti podatki vključujejo:

- a) označbo sile, ki ji ta oseba pripada;
- b) ime vojske, vojaško enoto, osebno ali službeno številko;
- c) priimek;
- d) ime ali imena;
- e) datum rojstva;

- f) katere koli druge podatke iz identifikacijske izkaznice ali z razpoznavne značke;
- g) datum in kraj zajetja ali smrti;
- h) podatke o ranah, bolezni ali vzroku smrti.

Ti podatki se čim prej pošljejo informacijskemu uradu, opisanemu v 122. členu Ženevske konvencije o ravnanju z vojnimi ujetniki z dne 12. avgusta 1949, ki jih prek sile zaščitnice in osrednje agencije za vojne ujetnike pošlje sili, ki ji te osebe pripadajo.

Strani v spopadu pripravijo potrdila o smrti ali pravilno overjene sezname mrtvih in jih prek istega urada pošljejo druga drugi. Prav tako zberejo in si prek istega urada pošljejo eno polovico dvojne razpoznavne značke ali razpoznavno značko, če je enojna, oporoko ali druge dokumente, pomembne za bližnje sorodnike, denar in na splošno vse predmete, ki imajo stvarno ali čustveno vrednost, najdene pri mrtvem. Ti predmeti se skupaj z neidentificiranimi predmeti pošljejo v zapečatenem paketu, ki sta mu priložena izjava z vsemi podatki, potrebnimi za identifikacijo umrlih lastnikov, in popoln seznam vsebine paketa.

20. ČLEN

Strani v spopadu zagotovijo, da se pred pokopom mrtvih na morju, ki se opravi posamično, kolikor okoliščine to dopuščajo, opravi skrben, če je le mogoče zdravniški pregled trupel zaradi potrditve smrti, ugotovitve identitete in možnosti priprave poročila. Če se uporabljajo dvojne razpoznavne značke, polovica razpoznavne značke ostane s truplom.

Če so mrtvi prepeljani na kopno, se zanje uporabljajo določbe Ženevske konvencije za izboljšanje položaja ranjencev in bolnikov v oboroženih silah na bojišču z dne 12. avgusta 1949.

21. ČLEN

Strani v spopadu poveljnike nevtrálnih trgovskih ladij, jaht ali drugih plovil lahko pozovejo k dobrodelnosti, in sicer da naj nanje sprejmejo ranjence, bolnike ali brodolomce in jih oskrbujejo ter da naj zbirajo mrtve.

Plovila vseh vrst, ki se odzovejo temu pozivu, in tista, ki na lastno pobudo zbirajo in prevzemajo ranjence, bolnike ali brodolomce, pri taki pomoči uživajo posebno zaščito in ugodnosti.

Zaradi takega prevoza se nikakor ne smejo zajeti, vendar pa se, če jim ni bilo obljubljeno drugače, lahko zajamejo zaradi vsake morebitne kršitve nevtrálnosti.

III. POGLAVJE

BOLNIŠNIČNE LADJE

22. ČLEN

Vojaških bolnišničnih ladij, to je ladij, ki so jih sile zgradile ali opremile posebej in izključno za pomoč ranjencem, bolnikom in brodolomcem ter za njihovo zdravljenje in prevoz, nikakor ni dovoljeno napadati ali zajeti, ampak se vedno spoštujejo in zaščitijo, pod pogojem, da se njihova imena in opisi sporočijo stranem v spopadu deset dni pred njihovo uporabo.

Lastnosti, ki jih je treba navesti v napovedi, so bruto registrska tonaža, dolžina od ladijskega kljuna do krme, število jamborov in dimnikov.

23. ČLEN

Ustanove na obali, ki so upravičene do zaščite po Ženevski konvenciji za izboljšanje položaja ranjencev in bolnikov v oboroženih silah na bojišču z dne 12. avgusta 1949, so zaščitene pred napadi z morja ali bombardiranjem.

24. ČLEN

Bolnišnične ladje, ki jih uporabljajo nacionalna društva Rdečega križa, uradno priznana društva za pomoč ali zasebniki, uživajo enako zaščito kot vojaške bolnišnične ladje in jih ni dovoljeno zajeti, če jim je stran v spopadu, ki ji pripadajo, izdala uradno naročilo in če se upoštevajo določbe 22. člena o napovedi.

Te ladje morajo imeti potrdilo pristojnih oblasti z izjavo, da so bile ladje ob opremljanju in odhodu pod njihovim nadzorom.

25. ČLEN

Bolnišnične ladje, ki jih uporabljajo nacionalna društva Rdečega križa, uradno priznana društva za pomoč ali zasebniki nevtralnih držav, uživajo enako zaščito kot vojaške bolnišnične ladje in jih ni dovoljeno zajeti, če so prešle pod nadzor ene od strani v spopadu po predhodnem soglasju svojih vlad in z dovoljenjem te strani v spopadu ter se upoštevajo določbe 22. člena o napovedi.

26. ČLEN

Zaščita iz 22., 24. in 25. člena velja za bolnišnične ladje kakršne koli tonaže in njihove rešilne čolne, kjer koli delujejo. Kljub temu si strani v spopadu zaradi zagotavljanja kar največje udobnosti in varnosti prizadevajo, da se za prevoz ranjencev, bolnikov in brodolomcev na dolge razdalje in odprtem morju uporabljajo samo bolnišnične ladje z nosilnostjo nad 2000 bruto registrskih ton.

27. ČLEN

Pod enakimi pogoji, kot so določeni v 22. in 24. členu, se spoštujejo in zaščitijo tudi manjša plovila, ki jih za obalne reševalne akcije uporablja država ali uradno priznano društvo za pomoč, če operativne potrebe to dopuščajo.

Enako velja, kolikor je to mogoče, tudi za nepremične naprave za varno plovbo, ki jih za svoje humanitarne naloge uporabljajo izključno ta plovila.

28. ČLEN

Če boj poteka na vojaški ladji, je treba bolniške oddelke spoštovati in jim, kolikor je mogoče, prizanašati. Za bolniške oddelke in njihovo opremo še naprej velja vojno pravo ter se ne smejo uporabljati za druge namene, dokler so potrebni za oskrbo ranjencev in bolnikov. Poveljnik, pod oblastjo katerega so, jih kljub temu lahko uporabi za drugačne namene zaradi vojaške nujnosti, če ranjencem in bolnikom, ki se zdravijo v njih, pred tem zagotovi ustrezno oskrbo.

29. ČLEN

Vsaki bolnišnični ladji v pristanišču, ki pade v roke sovražniku, se dovoli zapustiti pristanišče.

30. ČLEN

Plovila iz 22., 24., 25. in 27. člena zagotovijo pomoč ranjencem, bolnikom in brodolomcem ne glede na njihovo narodno pripadnost.

Visoke pogodbenice se zavezujejo, da teh plovil ne bodo uporabljale za vojaške namene.

Ta plovila ne smejo ovirati premikov borcev.

Med spopadom in po njem delujejo na lastno odgovornost.

31. ČLEN

Strani v spopadu imajo pravico nadzorovati in pregledovati plovila iz 22., 24., 25. in 27. člena. Lahko zavrnejo njihovo pomoč, jim ukažejo, naj odplovejo ali naj plovejo v določeni smeri, lahko nadzirajo uporabo njihovih brezžičnih in drugih komunikacijskih sredstev ter jih lahko celo pridržijo za največ sedem dni od dneva, ko so jih prestregle, če je to potrebno zaradi resnosti okoliščin.

Na plovilo lahko začasno pošljejo komisarja, katerega edina naloga je preverjati, ali se izpolnjujejo ukazi, dani na podlagi določb prejšnjega odstavka.

Kolikor je to mogoče, strani v spopadu v ladijski dnevnik bolnišnične ladje vpišejo ukaze, dane poveljniku ladje, v jeziku, ki ga ta razume.

Strani v spopadu lahko na podlagi ali enostranske odločitve ali posebnega sporazuma na svoje ladje pošljejo nevtralne opazovalce, ki preverjajo dosledno spoštovanje določb te konvencije.

32. ČLEN

Plovila iz 22., 24., 25. in 27. člena se glede postanka v nevtralnem pristanišču ne uvrščajo med vojaške ladje.

33. ČLEN

Trgovske ladje, preurejene v bolnišnične ladje, se ves čas trajanja sovražnosti ne smejo uporabljati za druge namene.

34. ČLEN

Zaščita, do katere so upravičene bolnišnične ladje in bolniški oddelki, ne preneha, razen če se poleg tega, da opravljajo humanitarne naloge, uporabljajo tudi za sovražniku škodljiva dejanja. Zaščita v vseh ustreznih primerih lahko preneha šele po tem, ko ni bilo upoštevano dano opozorilo, v katerem je določen razumen časovni rok.

Bolnišnične ladje zlasti ne smejo imeti ali uporabljati tajnih šifer za oddajanje na svojih brezžičnih ali drugih komunikacijskih sredstvih.

35. ČLEN

Zaščita, do katere so upravičene bolnišnične ladje ali bolniški oddelki, velja tudi v teh okoliščinah:

1. posadke teh ladij ali bolniških oddelkov so oborožene za vzdrževanje reda, lastno obrambo ali obrambo ranjencev in bolnikov;
2. na ladji so naprave, namenjene izključno za navigacijo ali komuniciranje;
3. na bolnišničnih ladjah ali v bolniških oddelkih sta najdena osebno orožje in strelivo, ki sta bila odvzeta ranjencem, bolnikom in brodolomcem ter še nista bila predana pristojni službi;
4. humanitarno delovanje bolnišničnih ladij in bolniških oddelkov ali njihovega osebja je razširjeno tudi na oskrbo civilnih ranjencev, bolnikov ali brodolomcev;
5. bolnišnične ladje prevažajo opremo in osebje, ki sta namenjena izključno za opravljanje zdravstvenih nalog in presegata običajne potrebe.

IV. POGLAVJE

OSEBJE

36. ČLEN

Versko, zdravstveno in bolnišnično osebje bolnišničnih ladij in njihove posadke je treba spoštovati in zaščititi; ni jih dovoljeno zajeti, dokler na teh ladjah opravljajo svoje naloge, ne glede na to, ali so na njih ranjenci in bolniki ali ne.

37. ČLEN

Versko, zdravstveno in bolnišnično osebje, dodeljeno za zdravstveno ali duhovno oskrbo oseb iz 12. in 13. člena, ki pade v roke sovražniku, je treba spoštovati in zaščititi; svoje naloge lahko opravlja še naprej, dokler je to potrebno za oskrbo ranjencev in bolnikov. Vrnjeno je, takoj ko poveljujoči, pod katerega oblastjo je, presodi, da je to mogoče. Ko zapušča ladjo, lahko s seboj odnese svoje osebne predmete.

Če je treba del tega osebja zadržati zaradi zdravstvenih ali duhovnih potreb vojnih ujetnikov, se sprejmejo vsi potrebni ukrepi za njegovo čimprejšnje izkrcanje.

Za zadržano osebje ob izkrcanju veljajo določbe Ženevske konvencije za izboljšanje položaja ranjencev in bolnikov v oboroženih silah na bojišču z dne 12. avgusta 1949.

V. POGLAVJE

ZDRAVSTVENI PREVOZI

38. ČLEN

Ladjam, najetim za ta namen, je dovoljeno prevažati opremo, ki je namenjena izključno za zdravljenje ranjencev ali bolnikov v oboroženih silah ali za preprečevanje bolezni, če je nasprotna sila obveščena o podrobnih podatkih njihove plovbe in jih odobri. Nasprotna sila obdrži pravico, da te ladje pregleda, ne sme pa jih zajeti ali zapleniti opreme, ki jo prevažajo.

Če se strani v spopadu tako dogovorijo, se na te ladje lahko vkrcajo nevtralni opazovalci, da

pregledajo opremo, ki jo prevažajo. Za ta namen se do opreme omogoči neoviran dostop.

39. ČLEN

Zdravstvenih zrakoplovov, torej zrakoplovov, ki se uporabljajo izključno za evakuacijo ranjencev, bolnikov in brodolomcev ter za prevoz zdravstvenega osebja in opreme, ni dovoljeno napadati, ampak jim strani v spopadu pustijo, da letijo na višini, v času in po rutah, o katerih se te strani v spopadu posebej dogovorijo.

Zrakoplovi so spodaj, zgoraj in na stranskih površinah jasno označeni z razpoznavnim znakom, določenim v 41. členu, skupaj z barvami države. Označeni so s kakršnimi koli drugimi znaki ali sredstvi za razpoznavanje, o katerih se strani v spopadu lahko dogovorijo ob začetku ali med trajanjem sovražnosti.

Če ni dogovorjeno drugače, so preleti čez sovražnikovo ozemlje ali ozemlje, ki ga je sovražnik okupiral, prepovedani.

Zdravstveni zrakoplovi upoštevajo vsak ukaz za pristanek na kopnem ali vodi. Po takem pristanku ter morebitnem pregledu zrakoplova in tistih, ki so v njem, zrakoplov lahko nadaljuje polet.

Ob neprostoVOLjnem pristanku na kopnem ali vodi na sovražnikovem ozemlju ali ozemlju, ki ga je sovražnik okupiral, so ranjenci, bolniki, brodolomci in člani posadke zrakoplova vojni ujetniki. Z zdravstvenim osebjem se ravna v skladu s 36. in 37. členom.

40. ČLEN

Ob upoštevanju določb drugega odstavka zdravstveni zrakoplovi strani v spopadu lahko preletijo ozemlje nevtralnih sil in v nujnih primerih tam pristanejo ali ga uporabijo za vmesni pristanek. O svojem preletu čez njihovo ozemlje predhodno obvestijo nevtralne sile in upoštevajo vsak ukaz za pristanek na kopnem ali vodi. Pred napadi so zaščiteni samo, kadar letijo po rutah, na višini in v času, o katerih se te strani v spopadu in nevtralna sila posebej dogovorijo.

Nevtralne sile zdravstvenim zrakoplovom lahko postavijo pogoje ali določijo omejitve za prelet ali pristanek na svojem ozemlju. Taki morebitni pogoji ali omejitve se uporabljajo enako za vse strani v spopadu.

Razen če se nevtralne sile in strani v spopadu ne dogovorijo drugače, ranjence, bolnike ali brodolomce, ki so z dovoljenjem lokalnih oblasti izkrcani iz zdravstvenega zrakoplova na nevtralnem ozemlju, nevtralna sila pridržijo, kadar to zahteva mednarodno pravo, da ne bi mogli več sodelovati v vojnih operacijah. Stroške njihove nastanitve in interniranja krije sila, ki ji pripadajo.

VI. POGLAVJE

RAZPOZNAVNI ZNAK

41. ČLEN

Znak rdeči križ na beli podlagi se pod nadzorom pristojne vojaške oblasti namesti na zastave, rokavne trakove in vso opremo, ki se uporablja v zdravstveni službi.

Za države, ki namesto rdečega križa kot znak že uporabljajo rdeči polmesec ali rdečega leva in sonce na beli podlagi, se s to konvencijo priznava tudi ta znak.

42. ČLEN

Osebjem iz 36. in 37. člena na levi roki nosi vodoodporen rokavni trak z razpoznavnim znakom, ki ga je izdala in z žigom opremila vojaška oblast.

To osebo ima poleg razpoznavne značke iz 19. člena tudi posebno identifikacijsko izkaznico z razpoznavnim znakom. Ta izkaznica je vodoodporna in take velikosti, da jo je mogoče nositi v žepu. Je v državnem jeziku, vsebuje najmanj priimek in imena, datum rojstva, čin in službeno številko imetnika ter navedbo, v kakšni vlogi je upravičen do zaščite po tej konvenciji. Na izkaznici sta fotografija imetnika in njegov podpis ali prstni odtis ali oboje. Opremljena je s suhim žigom vojaške oblasti.

Identifikacijska izkaznica je enotna v posamezni oboroženi sili in kolikor je mogoče podobne oblike v oboroženih silah visokih pogodbenic. Strani v spopadu se lahko zgledujejo po obrazcu, ki je kot vzorec priložen tej konvenciji. Ob začetku sovražnosti se medsebojno obvestijo o vzorcu, ki ga uporabljajo. Identifikacijske izkaznice so, če je le mogoče, izdane v najmanj dveh izvodih, od katerih enega hrani država izvora.

Navedenemu osebi se nikakor ne smejo odvzeti njegove označbe, identifikacijske izkaznice niti pravica, da nosi rokavni trak. Ob izgubi je upravičeno do dvojnika izkaznic in nadomestnih označb.

43. ČLEN

Ladje iz 22., 24., 25. in 27. člena so vidno označene:

- a) vse zunanje površine so bele;
- b) na vsaki strani ladijskega trupa in na vodoravnih površinah je eden ali več kolikor je mogoče velikih temnordečih križev, tako da je zagotovljena največja možna vidnost z morja in iz zraka.

Vse bolnišnične ladje imajo zaradi razpoznavne dvignjeno državno zastavo, in če pripadajo nevtralni državi, še zastavo strani v spopadu, katere vodenje so sprejele. Bela zastava z rdečim križem mora biti čim višje na glavnem jamboru.

Reševalni čolni bolnišničnih ladij, obalni reševalni čolni in vsa majhna plovila, ki jih uporablja zdravstvena služba, so pobarvani belo in imajo dobro viden temnordeč križ ter na splošno upoštevajo način označevanja, predpisan za bolnišnične ladje.

Navedene ladje in plovila, ki želijo, da se jim ponoči in ob zmanjšani vidljivosti zagotovi zaščita, do katere so upravičeni, morajo z dovoljenjem strani v spopadu, pod katere oblastjo so, ukreniti vse potrebno, da sta njihova barva in razpoznavni znak dovolj vidna.

Bolnišnične ladje, ki jih sovražnik v skladu z 31. členom začasno pridrži, morajo spustiti zastavo strani v spopadu, za katero delujejo ali katere vodenje so sprejele.

Obalnim reševalnim čolnom, ki z dovoljenjem okupacijske sile še naprej delujejo iz okupiranega oporišča, se lahko dovoli, da zunaj svojega oporišča izobesijo svojo državno zastavo skupaj z zastavo z rdečim križem na beli podlagi, o čemer morajo biti predhodno obveščene vse strani v spopadu, na katere se to nanaša.

Vse določbe tega člena, ki se nanašajo na znak rdečega križa, se uporabljajo tudi za druge znake iz 41. člena.

Strani v spopadu si vedno prizadevajo skleniti medsebojne sporazume o uporabi najsodobnejših načinov, ki so jim na voljo za lažje prepoznavanje bolnišničnih ladij.

44. ČLEN

Razpoznavni znaki iz 43. člena se tako v miru kot vojni uporabljajo samo za označevanje ali zaščito navedenih ladij, razen če druga mednarodna konvencija ali sporazum med vsemi stranmi v spopadu ne določa drugače.

45. ČLEN

Če njihova zakonodaja še ni ustrezna, visoke pogodbenice sprejmejo potrebne ukrepe za trajno preprečevanje in kaznovanje zlorab razpoznavnih znakov iz 43. člena.

VII. POGLAVJE

IZVAJANJE KONVENCIJE

46. ČLEN

Vsaka stran v spopadu prek svojih poveljujočih zagotovi podrobno izvajanje prejšnjih členov in uredi ukrepanje v nepredvidenih primerih v skladu s splošnimi načeli te konvencije.

47. ČLEN

Povračilni ukrepi zoper ranjence, bolnike in brodolomce, osebje, plovila ali opremo, ki jih ščiti konvencija, so prepovedani.

48. ČLEN

Visoke pogodbenice se zavezujejo, da bodo v svojih državah v miru in vojni čim bolj širile poznavanje besedila te konvencije, zlasti da jo bodo vključile v programe vojaškega, in če je le mogoče tudi civilnega usposabljanja, tako da se z njenimi načeli lahko seznanijo vse prebivalstvo, zlasti pa oborožene sile v spopadu ter zdravstveno in versko osebje.

49. ČLEN

Visoke pogodbenice si prek Švicarskega zveznega sveta, med sovražnostmi pa prek sil zaščitnic izmenjajo uradne prevode te konvencije ter zakone in druge predpise, ki jih lahko sprejmejo za zagotavljanje njene uporabe.

VIII. POGLAVJE

KAZNOVANJE ZLORAB IN KRŠITEV

50. ČLEN

Visoke pogodbenice se zavezujejo, da bodo sprejele zakonodajo, potrebno za zagotovitev učinkovitih kazenskih sankcij za osebe, ki storijo ali ukažejo storiti katero koli od hudih kršitev te konvencije, opredeljenih v naslednjem členu.

Vsaka visoka pogodbenica mora poiskati osebe, ki so domnevno storile ali ukazale storiti tako hudo kršitev, in jih privedi pred svoje sodišče ne glede na njihovo državljanstvo. Če se ji zdi ustreznejše, jih lahko v skladu z določbami svoje zakonodaje izroči v sojenje drugi visoki pogodbenici,

če ta zadostno izkaže utemeljene obtožbe proti njim.

Vsaka visoka pogodbenica sprejme potrebne ukrepe za preprečevanje vseh dejanj, ki so v nasprotju z določbami te konvencije in niso hude kršitve, opredeljene v naslednjem členu.

Obdolžencem se vedno zagotovijo pravna jamstva glede sodnega postopka in obrambe, ki niso manj ugodna od tistih iz 105. člena in nadaljnjih členov Ženevske konvencije o ravnanju z vojnimi ujetniki z dne 12. avgusta 1949.

51. ČLEN

Huda kršitev iz prejšnjega člena je katero koli od teh dejanj, če je storjeno zoper osebe ali premoženje, ki jih ščiti konvencija: naklepno pobijanje, mučenje ali nečloveško ravnanje, vključno z biološkimi poskusi, naklepno povzročanje velikega trpljenja ali hudih telesnih poškodb ali okvar zdravja ter obsežno uničevanje in prilaščanje premoženja, ki ju vojaška nujnost ne upravičuje ter sta storjena protipravno in samovoljno.

52. ČLEN

Nobeni visoki pogodbenici ni dovoljeno, da sebe ali drugo visoko pogodbenico odveže odgovornosti v zvezi s kršitvami iz prejšnjega člena, ki jo ima sama ali druga visoka pogodbenica.

53. ČLEN

Na zahtevo ene od strani v spopadu se ob vsaki domnevni kršitvi konvencije uvede preiskava na način, o katerem se dogovorijo zainteresirane strani.

Če se dogovor o postopku preiskave ne doseže, se strani sporazumejo o izbiri razsodnika, ki določi nadaljnji postopek.

Ko se ugotovi kršitev, jo strani v spopadu zatrejo in čim prej kaznujejo.

KONČNE DOLOČBE

54. ČLEN

Ta konvencija je sestavljena v angleškem in francoskem jeziku. Besedili sta enako verodostojni. Švicarski zvezni svet zagotovi uradna prevoda konvencije v ruski in španski jezik.

55. ČLEN

Danes sprejeta konvencija je na voljo za podpis do 12. februarja 1950 za sile, ki so imele predstavnike na konferenci, ki se je začela v Ženevi 21. aprila 1949, pa tudi za sile, ki na tej konferenci niso imele predstavnikov, so pa pogodbenice X. Haaške konvencije z dne 18. oktobra 1907 za prilagoditev bojevanja na morju načelom ženevske konvencije iz leta 1906 ali ženevskih konvencij o pomoči ranjencem in bolnikom v vojskah na bojišču iz leta 1864, 1906 ali 1929.

56. ČLEN

Ta konvencija se čim prej ratificira, listine o ratifikaciji pa se deponirajo v Bernu.

O deponiranju vsake listine o ratifikaciji se sestavi zapisnik, overjeno kopijo zapisnika pa Švicarski zvezni svet pošlje vsem silam, v imenu katerih je bila konvencija podpisana ali ki so ga o svojem pristopu uradno obvestile.

57. ČLEN

Ta konvencija začne veljati šest mesecev po deponiranju najmanj dveh listin o ratifikaciji.

Potem za vsako visoko pogodbenico začne veljati šest mesecev po deponiranju njene listine o ratifikaciji.

58. ČLEN

V odnosih med visokimi pogodbenicami ta konvencija nadomesti X. Haaško konvencijo z dne 18. oktobra 1907 za prilagoditev bojevanja na morju načelom ženevske konvencije iz leta 1906.

59. ČLEN

K tej konvenciji lahko po dnevu začetka veljavnosti pristopi vsaka sila, v imenu katere ni bila podpisana.

60. ČLEN

O pristopu se uradno pisno obvesti Švicarski zvezni svet, pristop pa začne učinkovati šest mesecev po dnevu prejema uradnega obvestila o pristopu.

Švicarski zvezni svet obvesti o pristopu vse sile, v imenu katerih je bila konvencija podpisana ali ki so ga o svojem pristopu uradno obvestile.

61. ČLEN

Ob nastopu razmer iz 2. in 3. člena imajo deponiranje listin o ratifikaciji, ki ga strani v spopadu opravijo pred začetkom sovražnosti ali okupacije ali po tem, in uradna obvestila o pristopu, ki jih pošljejo pred začetkom sovražnosti ali okupacije ali po tem, takojšnji učinek. Švicarski zvezni svet kar najhitreje pošlje obvestilo o ratifikacijah ali pristopih strani v spopadu.

62. ČLEN

Vsaka visoka pogodbenica lahko odpove to konvencijo.

Uradno pisno obvestilo o odpovedi se pošlje Švicarskemu zveznemu svetu, ki ga pošlje vladam vseh visokih pogodbenic.

Odpoved začne učinkovati leto dni po dnevu, ko je Švicarski zvezni svet o njej uradno obveščen. Odpoved, o kateri se pošlje uradno obvestilo v času, ko sila, ki jo je sporočila, sodeluje v spopadu, ne učinkuje, dokler ni sklenjen mir in niso končani postopki v zvezi z osvoboditvijo in repatriacijo oseb, ki jih ta konvencija ščiti.

Odpoved velja samo za silo, ki jo sporoči. Ne vpliva na obveznosti, ki še naprej zavezujejo strani v spopadu na podlagi načel mednarodnega prava, kot izhajajo iz običajev, ustaljenih med civiliziranimi narodi, zakonov človečnosti in zapovedi javne vesti.

63. ČLEN

Švicarski zvezni svet to konvencijo registrira pri Sekretariatu Organizacije združenih narodov. Švicarski zvezni svet Sekretariat Organizacije združenih narodov obvešča o vseh ratifikacijah, pristopih in odpovedih, ki jih prejme v zvezi s to konvencijo.

V POTRDITEV TEGA so podpisani, ki so predložili ustrezna pooblastila, podpisali to konvencijo.

SESTAVLJENO v Ženevi 12. avgusta 1949 v angleškem in francoskem jeziku. Izvirnik se hrani v arhivu Švicarske konfederacije. Švicarski zvezni svet pošlje overjeno kopijo konvencije vsaki državi podpisnici in vsaki državi, ki pristopi k njej.

PRILOGA

Sprednja
stran

	(Prostor za ime države in vojaške oblasti, ki je to izkaznico izdala)	
IDENTIFIKACIJSKA IZKAZNICA		
za pripadnike zdravstvenega in verskega osebja v sestavi oboroženih sil na morju		
Priimek		
Imena		
Datum rojstva		
Čin		
Vojaška identifikacijska številka		
Imetnika te identifikacijske izkaznice ščiti Ženevska konvencija za izboljšanje položaja ranjencev, bolnikov in brodolomcev v oboroženih silah na morju z dne 12. avgusta 1949 v vlogi		
.....		
Datum izdaje		Številka izkaznice
.....		.....

Zadnja
stran

<div>Fotografija imetnika</div> <div>Suhi žig vojaške oblasti, ki je to izkaznico izdala</div>	Podpis imetnika ali odtisi ali oboje						
<table><tr><td>Višina</td><td>Oči</td><td>Lasje</td></tr><tr><td>.....</td><td>.....</td><td>.....</td></tr></table>		Višina	Oči	Lasje	.....	.....	.....
Višina	Oči	Lasje					
.....	.....	.....					
Druga razpoznavna znamenja							
.....							
.....							
.....							
.....							
.....							